

**Kgl. Bayer. Akademie
der Wissenschaften**

Sitzungsberichte

der

**philosophisch-philologischen und
historischen Classe**

der

k. b. Akademie der Wissenschaften

zu München.

Jahrgang 1886.

München.

Akademische Buchdruckerei von F. Straub.

1887.

—
In Commission bei G. Franz.

schwätzigkeit erschienen ist, das dürften die häufigen Anaphern sein, indem z. B. in der Inscr. Lamb. fünf parallele Nebensätze hintereinander mit *quod* anfangen. Dreifache Anaphern von *nemo*, *non*, *hunc* finden sich in dem Briefe; dass aber diess mit dem erhobenen Vorwurfe nichts zu thun hat, wird jeder billige Beurtheiler zugeben müssen. Gestatten die geringen Fragmente einen Schluss, so wird Hadrian in der Conversation manches griechische Wort gebraucht haben; als Kaiser in officieller Stellung entsagte er dieser Liebhaberei und befleissigte sich wie seine Vorgänger nicht nur einer reinen Sprache, sondern versetzte dieselbe mit Reminiscenzen aus der Lectüre archaischer Autoren.

„Sprüche der sieben Weisen.“

Das Alterthum hat Sprüche der sieben sogenannten Weisen in mannigfachen Aufzeichnungen besessen. So hatte Demetrius von Phalerum die ἀποφθέγματα derselben zusammengestellt und der schreibselige Epikureer Apollodor mit dem Beinamen Κηροτύραννος, der um 120 vor Chr. lebte, in seinem Werke περὶ τῶν φιλοσόφων αἰρέσεων die Hauptsätze der verschiedenen Schulen mitgetheilt. Auszüge aus dem letzteren Werke besitzen wir bei Diogenes von Laerte 1, 60, solche aus dem ersteren bei Stobäus (florileg. 3, 79); auch die römische Litteratur, die Prosa wie die Poesie, hatte dieses Thema behandelt oder gestreift, beispielsweise Seneca und Ausonius, im Mittelalter Vincentius Bellovacensis und Walter Burley; noch andere Redactionen sind anonym überliefert.

Natürlich hat die Reinheit der Urtexte im Laufe der Zeit gelitten; die Sprüche wurden erläutert ähnlich den symbolischen Sinnsprüchen des Pythagoras, paraphrasiert, ge-

kürzt, interpolirt¹⁾, auch missverstanden und durch Fehler der Abschreiber entstellt, in Sammlungen die Namen der Philosophen verschoben oder verwechselt, wie beispielsweise in der Vulgata des Stobäus die Kapitelüberschriften Thales und Pittakus vertauscht sind. Die historia critica dieser Sittenregeln ist daher eine sehr verwickelte, die Bestimmung des ursprünglichen Autors unter Umständen eine sehr schwierige, aber auch interessante, da man beispielsweise den Spruch *De mortuis nil nisi bene* auf die Sentenz des Chilon τὸν τελευτηκότα μὴ κακολόγει zurückführen kann. In Fluss gekommen sind diese Studien neuerdings durch die Untersuchungen von Wachsmuth, Hense u. A. über die griechischen Florilegien und es verdienen daher diejenigen Sammlungen bekannt gemacht zu werden, welche nicht nur eine bestimmte Stufe der Verschlechterung und Verwässerung oder Verdünnung bezeichnen, sondern auch noch gute Körner unter der Spreu enthalten. Solche Sprüche der sieben Weisen in griechischen Jamben habe ich vor mehr als 30 Jahren in Paris aus dem Codex graec. 2720 der Nationalbibliothek fol. 3 ff. copirt²⁾ und einem meiner Erlanger Schüler, Dr. W. Bruno, jetzt Studienlehrer in Bayreuth, für seine einschlägigen Publikationen (*De dictis VII sapientum a Demetrio Phalereo collectis*, *Acta semin. Erlang.* III. 299—398. Zwei lateinische Spruchsammlungen, Bayr. Progr. 1885) zur Benützung überlassen. Obschon die Versifikation der Sprüche nicht sehr weit vor das Jahr 900 nach Chr. fallen muss, so enthielt

1) So verrathen sich, was Meineke nicht bemerkt, bei Stobäus flor. 3, 79, 5. 6 als Interpolationen der Sprüche *Φίλει τὴν παιδείαν σωφροσύνην φρονησὶν ἀλήθειαν κτλ.* und *Ἐξεῖς ἔργῳ μνήμην, καιρῷ ἐνλόβειαν, τρόπῳ γενναϊότητα κτλ.*, weil sie nicht nur am Ende des Thales und Bias angehängt sind, sondern auch andere Form haben. Vgl. unten zu Vers 138.

2) Herr Dr. Edm. Hauler, der glückliche Entdecker der Salustfragmente, hatte die Güte, meine Abschrift nach dem Originale zu revidieren.

die prosaische Vorlage doch noch gute Lesarten. So lautet eine Sentenz des Kleobul bei Diogenes Laertius: οἰκέτην πάροιον μὴ κόλαζε, wo man πάροιον = παροίνιον fasste. Indessen schrieb schon Cobet, wir wissen leider nicht ob aus Conjectur παρ' οἶνον, was nun die jambische Redaction mit παρὰ πότον bestätigt, und zwar sie allein, während andere das πάροιον mit μεθύοντα wiedergeben. In der Sentenz des nämlichen Kleobul (Stob. flor. 3, 79) φιλήκοον καὶ μὴ πολυήκοον (φιλόλαλον Meineke) wird durch die Pariser Sprüche Vers 39 πολύλαλον nahe gelegt. Brunco ist jetzt zu der Einsicht gekommen, dass er den kritischen Werth der jambischen Sprüche zu gering angeschlagen und ihre Entstehung in dem Stemma der Ueberlieferung zu spät angesetzt, andererseits zu viele neue Sprüche in der metrischen Sammlung gesucht hat, da das scheinbar Unbekannte meist auf Missverständniss zurückzuführen ist. Uebrigens kann und soll im Folgenden auf eine kritische, metrische und litterär-geschichtliche Untersuchung nicht eingegangen, noch viel weniger eine Concordanz der Sprüche nach anderen Ueberlieferungen gegeben werden, sondern es genüge einen lesbaren Text mit dem knappsten Variantenapparate vorzulegen.

Τῶν ἐπτὰ σοφῶν ἀποφθέγματα.

Κλεόβουλος ἐκ τῶν ἐπτὰ ῥηθέντων σοφῶν
 Αἰνιδίος ὑπῆρχε τῷ γένει, πρὸς τὸν βίον
 εἰπὼν ἄριστα ταῦτα νοουθετήματα.
 Θεὸν φοβεῖσθαι πᾶσιν ἡμῖν συμφέρει,
 καὶ τοὺς καλῶς θρέψαντας αἰδεῖσθαι γονεῖς.
 Ἐχειν δὲ καὶ τὴν γλῶσσαν εὐφημον πρέπει.
 βλασφημία γὰρ εἰς ἀτιμίαν ῥέπει,
 εὐφημία δὲ κτᾶται τὴν εὐτιμίαν.

5

Οἰκεῖον εἶναι τῆς ἀρετῆς τὸν ἄνδρα δεῖ,
 τῆς δὲ κακοήθους ἀλλότριον πανουργίας· 10
 Δόξαν φυλάσσειν, ἀδικίαν μισεῖν πάνν.
 Συμβουλίαν ἀγαθὴν ἅπασι προσφέρειν·
 προτρεπτικὴ γὰρ εἰς κακὸν γνώμη τινῶν
 ἀνείλε πολλοὺς, γενομένη χεῖρων ξίφους.
 Λύειν μὲν ἔχθραν καὶ πρέπει καὶ συμφέρει, 15
 δεσμεῖν δὲ φιλίαν ἐστὶ χρησιμώτατον.
 Οὐ χρὴ κολάζειν παρὰ πότον τοὺς οἰκέτας·
 παροινίας γάρ ἐστι τοῦτο σύμβολον.
 Τοὺς φιλομαθεῖν θέλοντας εὐφήμει νέους,
 τοὺς ἀμαθίαν ποθοῦντας εὐτόνως ψέγε· 20
 κακουργίας γὰρ ἀμαθία μήτηρ ἔφν.
 Ἐκ τῶν ὁμοίων δεῖ γαμεῖν τοὺς σώφρονας·
 πένης γὰρ εἴ τις πλούσιον κατὰ λέχος,
 τοὺς συγγενεῖς δοκοῦντας ἔσχε δεσπότης.
 Τοῖς τοὺς πέλας σκώπτουσι μὴ 'πιχλευάσεις· 25
 ὁ γὰρ γελῶν ἐπὶ τινὶ βλασφημουμένῳ
 ὁμοιος εἶναι τῷ λέγοντι φαίνεται,
 ἀμφοτέρα δ' ἐστὶ ταῦτα μίσους ἄξια.
 Πλουτῶν παραιτοῦ τὸν ὑπερήφανον λόγον,
 πίθου δὲ πενίας εὐτυχῶν συμπτώματα· 30
 ἔνδεια γὰρ τρυγεῖσα τρύχει βραχύτερον.
 Μὴ φιλοφρόνει γυναικὶ μηδὲ μὴν μάχου
 τινῶν παρόντων· τὰ γὰρ ἀκαίρως γενόμενα
 τούτων ἀφροσύνην καὶ μανίαν ἔχειν δοκεῖ.
 Παίδευε παῖδας τοῦτο γινώσκων, ὅτι 35
 ὅσῳ διαφέρειν κρίνεται θνητοῦ θεός,

10 κακοηθοῦς Cod. 11 φυλάζειν 14 χειρ- 15 συμφαίρει man. 1 16 χρησι-
 μώτατον man. 1 20 τοὺς m. 1, τοῖς m. 2 ἐθέλουσιν m. 1, οντας m. 2 über-
 geschrieben. 20 ἀμάθειαν 21 ἀμάθεια 29 πλοῦτον m. 1 30 δὲ τὰ πενίας
 (εὐτυχῶν mit Accus. spätgriech. = τυχῶν mit Gen.; πείθεσθαι τι sich
 in etwas fügen) 31 τρυγεῖ 33 τὰ παρακαίρως 34 καὶ Brunco, fehlt
 im cod. 36 ὅσα

κρείττων τοσούτῳ τῶν ἀπαιδευτῶν σοφός.
Φιληκόους δεῖ τυγχάνειν τοὺς σώφρονας
καὶ μὴ πολυλάλους· τὸ γὰρ χρηστὸν πάνν
εἴωθεν ἐνίοις εἰς κατάγνωσιν φέρειν.

40

Σόλωνος.

Σόλων μὲν νομοθέτης ἐγεννήθη μέγας,
τῶν ἐπτα δὲ σοφῶν ὥσπερ εἰς μὲν τυγχάνων
ἀειθαλεῖς ἤλεγξε τοιούτους λόγους·

Τινὰς προπέμπειν τῶν γλυκειῶν ἡδονάς·
πικρὸν γὰρ εἰώθασι τέλος προσφέρειν.

45

Κριτὴς δὲ γίνου μηδέποτε· καὶ γὰρ φίλων
ληφθεὶς τις ἐχθρὸς τοῦ δικαστοῦ γίνεται.

Τὴν ἀγαθότητα συμφυλάσσων τοῦ τρόπου
πιστότερον ὄρκου τὸν λόγον σοῦ δείκνυε,
ποιῶν ἃ χρῆζεις ταῦτα μὴ μέλλων ποιεῖν.

50

τὸ γὰρ βραδυνθὲν ἐνίοτ' ἀτέλεστον μένει.

Μὴ ταχὺ φίλους κτῶ, κάτεχε δ' οὖς ἂν δοκιμάσῃς·

βιωτικῶν γὰρ μεταβολῶν μυστηρίων

ἕκαστος αὐτῶν καὶ στυγεῖσθαι προσδοκῶν

ὅταν ἀποβληθῇ, δεινὸς ἐχθρὸς γίνεται.

55

Ἰσχύι μεγίστη χρῆσαι πρὸς τοὺς πολεμίους,

ὅταν πρὸς οἰκείους δὲ περὶ τινὸς λέγῃς,

ὅπλον μεῖζον ἔχε τῆς βίας τὴν ἐντροπὴν.

Ἀπασι συμβούλευε μὴ τὰ προσφιλεῖ,

ἀλλὰ τὰ πρέποντα, καὶ κριθήσῃ νοῦν ἔχων.

60

Σπούδαζε φεύγειν κακοθελεῖς ὁμιλίας

καὶ τῶν λόγων σφραγίδα τὴν σιγὴν ἔχε.

Ἐὰν μὴ καλῶς εἰδῇς τι, φανερῶς μὴ λάλεις·

μὴ γενομένου γὰρ ὃν προείρηκας λόγον,

40 ἐς m. 1 41 νομοθέτης μὲν 43 ἀεὶ θέλεις ἐλέγξαι 44 λυκίων 46 φίλων
Brunco, fehlt im cod. 51 ἐνίοτε 52 δοκιμάσεις 1 man. 53 τῶν βιωτικῶν
56 ἰσχύει; χρῆσον (?) man. 1 57 λέγεις 58 μεῖζον 61 κατὰ θέλεις. Vgl.
V. 181 63 ἐὰν] viell. ἤν oder ἂν 64 οὐ man. 1.

οὐδ' ἂν σαφῶς λέγῃς τι, πιστεύσουσι σοι. 65
 Τοῖς οἰκέταις σου πάρεχεσαντὸν ἥπιον,
 ἵνα σε φιλῶσι πάντες εὐνοῶσι τε·
 τὸ γὰρ φοβεῖσθαι μῖσος ἐμποιεῖ πικρὸν,
 ἐκ τοῦ δὲ μίσους γίνεται κακουργία.
 Κακὸν θεωρήσας τι μηδενὶ φράσῃς, 70
 μήποτ' ἀπελέγχειν τοὺς δεδρακότας κριθῇς·
 εἴτ' ἐξ ἐκείνων τὴν ἀμοιβὴν ἀπολαβεῖν
 οὔτε πρέπον ἀγαθοῖς οὔτε φευκτὸν τυγχάνει.

Χείλωνος.

Χείλων Λακεδαιμόνιος ἐγεννήθη μέγας·
 τοῖς ἑπτά δὲ σοφοῖς ἐναριθμηθεὶς εὐλόγως 75
 ἐπέλιπε λαμπρὰ ταῦτα νοθεύματα·
 Οἶνον παραιτοῦ πάμπολυν· τὸ γὰρ μέτρον
 ἄριστον αὐτοῦ, τὸ δὲ πιεῖν ὑπερμέτρως
 βλέπτει τὸ σῶμα πολλάκις καὶ τὴν ψυχὴν.
 Πίνων μετὰ φίλων πολλὰ λίαν μὴ λάλει· 80
 προσέλεκεται γὰρ τινος παροινία αἰεὶ,
 ἐκ τοῦ λαλεῖν δὲ πολλὰ λίαν παραλαλεῖν·
 ἑκάτερα δ' ἐστὶν ἀφροσύνης τεκμήρια.
 Πρὸς τινὰς ἐὰν σχῇς διαφορὰς ἐλευθέρους,
 ὅλως ἀπειλεῖ μηδέν· ἰσότης γὰρ βίου. 85
 μὴ κακολογήσῃς τὸ σύνολον τοὺς πλησίον·
 εἰς τὸ ψέγειν γὰρ πολὺ λίαν ἐστὶν λαλεῖν,
 ψόγος δὲ δόξης γίνεται καθαίρεσις.
 Βράδιον μὲν ἐπὶ τὰ δεῖπνα τῶν φίλων ἔθι,
 ταχέως δ' ὅταν αὐτοῖς τι σύμβαινον μάθῃς. 90
 σπουδῆς γὰρ οὐ χρῆζουσιν εἰς εὐωχίαν.

65 πιστεύσωσιν 67 φιλοῦσι 73 οὐ πρ. ἀγ. οὐδὲ Vgl. V. 144. 74 Χείλων ὁ Λακ. 75 ἀριθμηθεὶς 76 ἐπέλειπε 81 παροινία τινός αἰεὶ 82 δὲ λαλεῖν 84 σχεῖς man. 1 85 ἀπειλή ἰσότης 86 πλησίον 87 ἐστὶ 89 μὲν fehlt.

ὅταν δὲ συμβαίῃ τι, χρήζουσι τάχος
 τοῦ καὶ βοηθεῖν καὶ συνεργεῖν δυναμένον.
 Εἶναι μακαρίους τοὺς τελευτῶντας λέγε·
 τὸ ζῆν γὰρ ἡμῖν ἐστὶ βασανηρὸν πάνν, 95
 ἔχει τε λύπας πλείονας τῆς τέρψεως,
 τοῦ τε θανάτου τὸ σπέρμα μακαριώτερον
 ἐστίν, ὅτε πάσης ὁδύνης ἐκτὸς γίνεται.
 Πρόκρινε κέρδους τοῦ πονηροῦ ζημίαν·
 λυπεῖ γὰρ ἡμῖν ζημία βραχὺν χρόνον, 100
 κακὸν δὲ κέρδος ὅλον ἀναιρεῖ τὸν βίον.
 Τοῖς δυστυχοῦσιν ἐπιγελᾶν οὐ χρὴ τινάς·
 στρεπτά γὰρ ὑπάρχει τῆς τύχης τὰ δόγματα,
 πολλοὺς τε χλευάσαντας ἐτέρων συμφοραῖ
 εὐθὺς ἐποίησαν καταγελασθῆναι τινῶν 105
 ἀντιστρόφως λυποῦσαι πολλοὺς πταίσματι.
 Πάντα περιέργον ἄνδρα καὶ φιλοπράγμονα
 σπούδαζε φεύγειν· τὰ γὰρ ἑαυτοῦ καταλιπὼν
 λύπης τε πολλὰ καὶ μερίμνης ἄξια
 ἐκεῖνος εἰς ἀλλότρια περιπίπτει κακά, 110
 θέλων ἐλέγχειν ἀτυχίαν σιγωμένην·
 τὸν οὖν τοιοῦτον, ὡς ἔφην, φεύγειν σὲ χρὴ,
 ἔλεγχον ἐχθρὸν ἔχοντα δυσσεβημάτων.
 Ὅταν φθονεῖσθαι προσδοκῆσθαι ὑπὸ τινῶν,
 μεῖζον γενέσθαι τοῦ καθαίροντος δόκει 115
 σκοπῶ μεγίστῳ χρώμενος· τὸν γὰρ φθόνον
 φθόνος καθαίρει, τοῦτο τὴν τύχην ἔχει.
 Οὐδὲν φθονεῖται μικρὸν, ἀλλ' ὅταν μέγα

93 δυναμένον 96 τε fehlt, πλείονας 97 μακαριώτερον 98 γίνεται ἐκτός,
 doch α und β als Zeichen der Umstellung darüber. 99 προκρίνας
 man. 1 102 viell. besser τινά 104 συμφορὰς 105 ἐποίησεν und πρὸς
 τινων 107 πάντα] Stobaeus τὸν τὰ ἀλλότρια περιεργαζόμενον μίσει.
 φιλοπράγμονα] πολυπράγμονα? 108 καταλειπὼν 109 τε καὶ π. 112 φά-
 γειν 114 προσδοκῆσαι man. 1, προσδοκῆσης man. 2 116 φθόνον man. 2,
 φόνον man. 1 117 τ. ταύτην τέχνην

λίαν γένηται, ὑπὸ τινῶν βασκαίνεται,
 πλὴν ὁ μεγαλόφρων Διὸς λαμπρὸς ἥλιος 120
 νέφει καλυφθεὶς ὑποβολῇ δυσανέμῳ
 σκιάζεται . . . οὐ μελαίνεται.

Πιττάκου.

Ὁ Πίττακος δὲ Λέσβιος μὲν ἦν γένει,
 ταῦτα δὲ κατέλιπε τῷ βίῳ συντάγματα·
 Μέλλον τι ποιεῖν μὴ προείπης μηδενί·
 τὰ γὰρ τισιν ζηθέντα καὶ μὴ γενόμενα 125
 εἶωθε πλεῖστον καταγέλωτα προσφέρειν.
 Εἴ τις σε δοκιμάσει παραθήκης ἄξιον
 καὶ δῶ φυλαχθῆναί τι, τὴν πίστιν λαβὼν
 ἀνταπόδος αὐτῷ, μὴ κατάσχεις τὸ σύνολον·
 κέρδος γὰρ ἄδικον ὀλίγον εὐφραίνει χρόνον. 130
 Τὸ μέλλον ὡς ἄδηλον αἰὲ προσδόκα·
 οὐκ ἀσφαλία γὰρ προσφέρει τὰς ἐκβάσεις.
 καὶ διαλογίζου μηδὲν εὖ εἰδὼς, ὅτι
 οὐκ ἔστ' ἐν ἡμῖν οὐδὲν, ἀλλ' ἐν τῇ τύχῃ.
 Γῇ πιστόν ἐστι κτῆμα καὶ λίαν καλόν, 135
 ἄπιστον ἢ θάλασσα καὶ λίαν κακόν,
 ὅθεν γεωργεῖν, οὐ πλοῖ' ἔσθαι θέλω.
 [πίστευε τῇ γῇ καὶ μὴ τῇ θαλάσσῃ.]
 Τὸ κέρδος ἐστὶ τὸ κακὸν ἄπιστον πάννυ,
 καλὸν δὲ κέρδος τὸ μέτριον νομίζεται, 140
 καὶ κρεῖττον ἐστὶ ζῆν ἀλίπῳς γενόμενον·
 τὸ γὰρ κάκιστον κέρδος ἀγαθοῖς ἀνδράσιν
 οὔτε πρέπον ἐστὶν οὔτε συμφέρον δοκεῖ·
 Φύλασσε πίστιν, τὰς ἀληθείας σέβου.

119 τοτ' ὑπὸ 120 ὁ μεγαλόφρωνος; ὁ λαμπρὸς 122 δὲ fehlt 123 κατέ-
 λειπε 125 τισι 127 παρ. ἄξιον δοκιμάσει 129 κατάσχεις 132 ἀσφάλεια
 134 οὐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν ἀλλ' 138 Offenbar Glossem. 143 συμφέρον vgl.
 V. 73. 144 Der Vers steht im Cod. nach 141.

τάληθές ἀεὶ γὰρ εἰς ἔπαινον ἔρχεται. 145
 Τὸν δὲ κακοβούλως καταφρονοῦντα τοῦ Θεοῦ
 κακοῦργον εἶναί φημι καὶ δεινὸν πάνυ.
 ὁ μὴδὲ σεβόμενος γὰρ αὐτὸν τὸν Θεὸν
 τίς ἂν γένοιτο πρὸς τὸν ἀνθρώπου βίον;

Βίαντος.

Βίας Πριηνεὺς ἦν μὲν ἄριστος φιλόσοφος, 150
 γνωμικὰ δὲ γράψας πᾶσι ταῦτα κατέλειπεν.
 Λαβίων ἔσοπιτρον ἔαν καλὸν σαντὸν βλέπῃς,
 ἔργα καλὰ ποίει, μὴ πανοῦργος τυγχάνων
 ἄρχῃ λέγεσθαι πρὸς τινῶν καλὸς κακός·
 ἔαν δ' ἔχῃς τοῦ σώματος δυσμορφίαν, 155
 σπούδαζε διάγειν ἀγαθὸν ἐν δόξῃ βίον,
 ἵνα σε λέγωσιν οἱ πολῖται καὶ φίλοι
 τὸ σῶμα κοσμεῖν τῇ πόνων εὐμορφίᾳ
 Φρόνησιν ἀσκῶν ἄφροσι μὴ χρήσῃ φίλοις,
 ἐπεὶ κριθήσῃ καὶ σύ παντελῶς ἄφρων· 160
 ὁμοιότης γὰρ τοῖς ὁμοίοις προστρέχει.
 Οὐ δεῖ λέγειν ἔπαινον εἰς ἀναξίους·
 ὁ γὰρ τὸ φαῦλον λίαν ὥς καλὸν λέγων
 ψα . . . ἐπαινεῖν τὸ πονηρὸν κρίνεται.
 Πικρῶς πέφυκεν ἐπὶ τέλους τοῖς χρωμένοις· 165
 τὸ γὰρ κακῶς κερδηθὲν ὄλλυται κακῶς.
 Ἔργα κακὰ πράξας ἄξιος μίσους ἔσῃ,
 νόει, τὸ λοιπὸν, τί ἄρα σοι ποιητέον.
 Ἐμφανεῖ πειθοῦς τὸν λόγον πληρέστατον,
 ἐν πλείοσιν τὰ τῆς ἀληθείας λέγων 170

145 γὰρ τὸ ἀληθές ἀεὶ εἰς, mit übergeschriebenen Umstellungszeichen β, α = ἀεὶ τὸ ἀληθές εἰς. ἔρχεσθαι 148 μὴ 149 ἀνθρώπων 150 μὲν ἦν; oder μὲν zu tilgen. 151 κατέλειπεν ? man. 1 152 ἔαν] einsilbig, wie V. 63 βλέπεις 155 ἔαν ἔχῃς σώματος 158 κοσμεῖ 159 ἄφροσιν 160 καὶ οὐ 162 οὐδ' εἰ 163 τὸ] ὁ λίον 164 Nach γα Lücke von 4 Buchstaben; ἐπαινεῖ 165 τοῖς χρ.] Hier scheint ein Vers ausgefallen zu sein. 166 κερδιθόν 169 πιθοῦς 170 πλείοσι.

πίστεις παρέξεις ὡς ἀληθῆς τυγχάνων·
οὐ κρίνεται γὰρ οὐδὲ μὴν πιστεύεται
τρόπων ὑπάρχειν ῥαδίαν ἐναλλαγῇν.

Θάλητος.

Θαλῆς δὲ τῷ γένει μὲν ἦν Μιλήσιος,
πρὸς τὸν βίον δὲ γνωμικοὺς τούτους λόγους 175
ἔταξε πολλοὺς σωφρονίζειν δυναμένους·
Ἐὰν σύ καλὸς ὢν τυγχάνῃς τῷ σώματι,
σπούδαζε παρέχειν τὸν τρόπον βελτίονα,
τὸν νοῦν δὲ καλλώπιζε τῆς μορφῆς πλέον·
ἀμορφία γὰρ ἀγαθότητα κτωμένη 180
κρείσσων ὑπάρχει κακοθελοῦς εὐμορφίας.
Ἴσθι πρόθυμος πρὸς τὸ κολακεύειν γονεῖς·
ὅποια γὰρ σὺ τοὺς τεκόντας ἐργάσει,
ἐκ τῶν τέκνων τοιαῦτα προσδόκα παθεῖν.
Εὖ ἴσθι πᾶσαν ἐγγύην βλάβος φέρειν· 185
εἴ τις γὰρ ὑποτίθῃσι τὸν ἑαυτοῦ βίον,
ἑαυτὸν ἐχθρὸν ἔσχεν, ἵνα σώσῃ φίλον.
Βαρυτάτὸν ἐστὶν ἄχθος ἀπαιδευσία·
ἐκ τοῦ παθεῖν γὰρ καὶ μαθεῖν εἰώθαμεν·
τὴν ἀμαθίαν οὖν ὥς ἄνοιαν προσδόκα, 190
καὶ θηριώδεις τοὺς ἀπαιδευτούς δόκει.
ὁ γὰρ τὸ σωφρονίζειν ἀμελήσας μαθεῖν,
ἐκεῖνος οὐδ' ἄνθρωπος εἶναι μοι δοκεῖ.
Πειρῶ δὲ διδάσκειν πᾶν καλὸν καὶ μανθάνειν·
ἔσῃ γὰρ οὕτως πᾶσι τιμιώτατος· 195
ὁ μὴ διδάξαι γὰρ τι μήτε μὴν μαθεῖν
βουλόμενος εἶναι φαίνεται πλήρης φθόρου.

172 οὔτε 173 τρόπον 174 δὲ fehlt im Cod. Μιλήσιος 175 τούτους τοὺς
λόγους 176 ἔταξεν 177 σύ fehlt τυγχάνεις 179 καλλώπιζε 183 σὺ] ον ?
187 σώσει 188 ἡ ἀπαιδευσία 190 ἀμαθείαν 193 μοι fehlt 195 ὄντως
ἅπασι 196 τι fehlt.

- Ὅταν τι συμβῇ τῶν ἐν οἴκῳ πημάτων,
 κρύπτειν ἐκεῖνο συμφέρει καὶ μὴ λαλεῖν.
 ἐκ τοῦ λέγειν γὰρ πλείοσι φίλοις τόδε 200
 τὸ κακὸν ἄκρυπτον γίνεται καὶ πολλάκις
 χλευάζεται τὸ δεινὸν ἢ δακρύεται.
 πάντες γὰρ ἐπιχαίρουσι δυστυχήμασιν
 καὶ τοῖς καλῶς πράττουσιν ἐπιλυπούμενοι
 οἷα ἡδέως βλέπουσιν εὐτυχήματα. 205
 Πιστοὺς ἅπαντας μὴ νόμιζε τυγχάνειν,
 ἀλλὰ τινὰς εἶναι καὶ πανούργους προςδόκα.
 ὧν ὁ τρόπος ἀφανὴς ὧν ἐλέγχεται ποτε
 ἐκ τοῦ λέγειν τι καὶ κακοῦν, ὧν οὐ πρέπει
 πιστοὺς ἅπαντας τοὺς πονηροὺς τυγχάνειν. 210

Περίανδρος.

- Ὁ δὲ Περίανδρος ἦν γένει Κορίνθιος,
 σοφὸς δὲ λίαν ὥσπερ εἰς μὲν γενόμενος
 κατέλειπε λίαν λαμπρὰ ταῦτα δόγματα.
 Τὸ πᾶσιν ὀρέσκειν δυσχερὲς μὲν γίγνεται,
 δόξαν δὲ πλείστην προσκομίζει γενόμενον, 215
 τὸ προπετεὲς ἐπικίνδυνόν ἐστι παντελῶς,
 ὅτι κοῦφος . . . δίχα λογισμοῦ φαίνεται.
 Κέρδος πονηρὸν ληφθὲν ἀντεξουσίως
 ἔψεξε δεινῶς τοῦ λαβόντος τὸν βίον.
 Τὰς ἡδονὰς μὲν ἴσθι θνητὰς τυγχάνειν, 220
 τιμὰς δὲ πάσας ἀθανάτους εἶναι δόκει.
 τέρπει γὰρ ἡ μὲν ἡδονὴ βραχὺν χρόνον.
 τιμὴ δ' αἰὲ πέφυκε χρησίμη βροτοῖς.
 Ὅταν παρασχεῖν προϋμένός τι τοῖς φίλοις

199 ἐκεῖνω 200 τόδε fehlt 203 συγχαίρουσιν τοῖς δυστυχοῦσιν 204 καὶ]
 οὐ 208 ποτε fehlt 209 καὶ κακοῦν] κακοῦσιν 210 πιστοὺς fehlt 211
 δὲ fehlt 213 κατέλειπε 214 ἄρχειν 216 ἐπὶ κίνδυνον 217 Es scheint
 ein Substantiv wie τρόπος zu fehlen, obschon im Cod. kein Zeichen
 einer Lücke ist. 219 ἔψεξεν 224 τι] τὸ

εἴπῃς „ποιήσω“, τοῦτο ποίει συντόμως· 225
 ὁ γὰρ λέγων, τὸ δὲ παρασχεῖν μὴ θέλων
 ἔχει ἐαυτῷ δισσὰ πρὸς ὄνειδος κακὰ,
 τὸ ψεῦσμα πιστὸν, τὴν δ' ἀλήθειαν κενήν.
 Φίλων προσηγῶν τοὺς ἀπορρητοὺς λόγους
 πειρῶ φυλάττειν· τὸ γὰρ ἀπλῶς εἰπεῖν τισὶν 230
 αὐτοῦ πανούργου δείγμα φαίνεται τρόπου.
 ὅσον γὰρ εἴπῃ τις ἂν ἀπόρρητον λόγον
 καὶ φρωτίσαι πρὸς πάντας ἀνέλικτον λόγον.
 τὰ δύο γὰρ ἱκανῶς πλημμελεῖ τις εἰκότως
 καὶ λόγος ἄβουλος ἐξελεγχθεὶς καὶ φίλος. 235
 Φέρειν τὰ συμβαίνοντα γενναίως ἐχρῆν·
 ὁ γὰρ ὑπερόγκως ἐπὶ κακῷ λυπούμενος
 ἐαυτὸν ὀδυρᾷ περαίνων μηδέν·
 εἰ γὰρ κατὰ τύχην δεῖ παθεῖν, ὃ δεῖ παθεῖν,
 προσωφελῆσαι τί δύναται λύπη ποτέ; 240
 ὅταν τὸ δύνατον ἀδύνατον. ὃ μὴ γινόμενον,
 δισσή τελευτὴ ζημίαν ἐργάζεται,
 ψυχῆς ἄνοιαν καὶ μερισμὸν σώματος.

225 εἴπας 226 τόδε 227 ἔσχεν; πρὸς ὄν. δ. κ. 232 εἴπει 235 ἐλεγχθεὶς
 241 τὸν δ. γινόμενος.

Wenn man sich schliesslich fragt, was wohl den Verfasser, dessen Jamben nicht zu den schlechtesten gehören, könnte bewogen haben, die einfachsten Gedanken bis zur unerträglichsten Breite auszuweiten, so möchte man auf die Vermuthung kommen, die Sprüche seien in den Schulen zu metrischen Uebungen benützt worden, wie in ähnlicher Weise die Sentenzen des Publilius Syrus zu grammatikalischen Uebungen.